

חומר

למשקי ספר-העדר

בימים אלה נשלח אליכם הסיכום השנתי של ספר-העדר, שסוכם ע"י המחשב האלקטרוני. הסיכום הפעם שונה במקצת מאלה של השנים הקודמות, במגמה להוסיף מידע. אנו מקווים, שיהסבירים להלן יקלו על הבנת החומר, ושתפיקו את מירב התועלת ממנו.

הסברים לדו"ח:

1.0, המלטה שלישית 1.06, המלטות — רביעית ויותר — 1.08, למשל מבכירה, שהגיבה 20.0 ק"ג חמ"ש ליום כלכלה בעדר (שממוצעו 20.0 ק"ג חמ"ש), הממוצע המותאם, הוא — 17.8 ק"ג (0.89×20.0) , ההפרש ליום כלכלה, הוא — 2.2 ק"ג וההפרש השנתי, הוא — 803 ק"ג חמ"ש; התנובה ב־305 יום, היא — בק"ג חמ"ש לפי החישובים דלהלן: פרה שנשארה בעדר ותנובתה מעל 305 יום — סיכום הביקורות הראשונות $\times 30.5$;

פרה שנשארה בעדר ותנובתה פחות מ־305 ומס' ימים פתוחים מעל 91 יום — התנובה המע־שית בתחלובה;

פרה כנ"ל עם מספר ימים פתוחים פחות מ־92 יום — ק"ג חמ"ש ממוצע כפול מס' ימי חליבה + הפרש הימים בין מס' ימים פתוחים לבין 91; ק"ג חמ"ש של פרות שיצאו — ק"ג חמ"ש ליום חליבה $\times 305 \times$ מקדם לחישוב התחלובה ע"פ תנובה חלקית;

(המקדמים התפרסמו בחוברת „עקומת התחלובה של הבקר הפריזי ישראלי“, בהוצאת משרד החקלאות, במשק הבקר והחלב מס' 112); תאריך סיום התחלובה; סיבה וגיל היציאה.

3. הסיכום השנתי ערוך ב־6 שורות: מבכירות, פרות בהמלטות שניה, שלישית, רביעית ויותר, סך כולל של פרות (בלי מבכירות), ס"ה של כל החולבות.

הסיכומים בכל שורה הם ממוצעים בנפרד לפרות שנשארו בעדר (סיימו ביבוש); הם ממורצעים של הפרות ברשימה.

על יד ק"ג חמ"ש ליום חליבה וליום כלכלה רשומה סטיית התקן. סטיית התקן, היא קנה מידה למידת האחדות של התנובות. סטיית התקן חוש־

1. הדו"ח ערוך לפי תאריך סיום התחלובה. בדו"ח נכללו כל הפרות שסיימו את תחלובתן תוך שנת 1.10.69—30.9.70, וטופס התחלובה שלהן הגיע למיכון עד מועד ביצועו.

2. רשימת הפרות ערוכה לפי מספריהן במשק. הפרטים ברשימה: שם ומס' הפרה; שם אבי הפרה; תאריך ומספר ההמלטה;

גיל ההמלטה (הגיל אינו מעוגל כלפי מעלה, ז.א.: המלטה בגיל שנתיים ו־29 יום — רשומה 2.00);

אופן ההמלטה;

התנובה בתחלובה: ק"ג חלב, ק"ג שומן, % שומן, ימי חליבה, מספר חליבות, ק"ג חלב וגרם שומן ליום חליבה;

ק"ג חמ"ש ליום חליבה (חמ"ש = ק"ג חלב $\times 0.44 +$ גרם שומן $\times 0.016$);

ימים פתוחים: מס' ימים מההמלטה עד להת־עברות הבאה;

ימי יובש: ימים פתוחים + 277 ימי הריון, פחות ימי חליבה;

ק"ג חמ"ש ליום כלכלה: ק"ג חמ"ש ליום חליבה $\times$ ימי חליבה, מחולק במספר ימי חליבה ויובש, במלים אחרות: מחולק במספר ימים בין המלטה להמלטה;

הפרש חמ"ש שנתי: ההפרש בין ק"ג חמ"ש ליום כלכלה של הפרה לעומת הממוצע המותאם של העדר כפול 365. הממוצע המותאם של העדר הוא ממוצע חמ"ש של כל הפרות בדו"ח ונמצאות במשק, שלא יצאו;

המקדמים לתנובת הפרה לחישוב הממוצע של העדר הם: מבכירות — 0.89, המלטה שנייה —

דו"ח ביקורת ההמלטות

הדו"ח כולל את כל ההמלטות בין 1.10.69 ל-30.9.70, שטופס ההמלטה שלהן הגיע למיכון עד מועד ביצוע הדו"ח;

האחוזים של עצירות שליה, המלטות קשות, קדחת חלב, הפלות, זכרים ותאומים — הם ממספר ההמלטות;

אחוזי עצירות שליה אינו מדויק, כי עד השנה לא יכלו לדווח עצירות שליה במקרה של המלטה קשה. בטופסים החדשים הדבר תוקן;

אחוזי הוולדות שנולדו מתים, או שמתו תוך שבוע ראשון אחר ההמלטה מחושב לוולדות יחידים (לא תאומים) ממספר היחידים, שנולדו;

אחוזי תאומים מתים, הוא אחוז מתים ממספר תאומים שנולדו.

אשר בן-צבי, ה.מ.ב.,

ראובן בר-ענן, משרד החקלאות

בה בנפרד לכל קבוצת תחלובה. המובן של סטיית תקן הוא, ש- $\frac{2}{3}$ ממספר הפרות, בקירוב, הם בת-חום סטיית תקן אחת מהממוצע של קבוצת תחלובה שלהן. למשל, כשהתנובה 20.0 ק"ג וסטיית התקן 3.0 ק"ג, כ- $\frac{2}{3}$ מהפרות הניבו בתחום 17.0—23.0 ק"ג חמ"ש. סטיית התקן, היא כ-15% מהתנובה הממוצעת ליום חליבה וכ-18% מהתנובה הממוצעת ליום כלכלה. סטיית תקן גדולה מאלה במידה ניכרת מראה על עדר בלתי אחיד.

פרטי התנובות של הפרות שיצאו הם:

ימי חליבה עד ליציאה; ק"ג חמ"ש ליום חליבה.

הפרש הבירור, הוא הפרש בק"ג חמ"ש ב-305 יום (לפי החישובים המוסברים לעיל) בין הפרות באותה תחלובה (אותה שורה) שנשארו בעדר לבין אלה שיצאו. הפרש גדול מראה על בירור יעיל. הפרש שלילי מראה כי כושר הייצור המשותף ער של היצאות היה גדול מזה של הנשארות.

מכתבי חברים

טוב לדעת שגם בעולם הרחב מכירים אנשי מקצוע, שאחוזי השומן הנמוך בחלב של העדר הישראלי, הוא — תוצאה של מימשך ולא ירידה גנטית.

בברכה,
דן קלי

השרות להזרעה מלאכותית

ח.ג.,

בחבורת האחרונה, מס. 112 פרסמתי את המבחן החוזר שערכנו לבנות פרים אמריקאים מאגודת קרטיס והתייחסתי בעיקר לאחוזי השומן. את הנתונים כפי שפורסמו במשק הבקר שלחתי לנשיא אגודת קרטיס, אגודה המשרתת כמיליון פרות בכל ארה"ב. והרי התשובה (תרגום מדויק).

מר קלי היקר!

אני מודה לך מאוד על הדות השנתי שלכם ששלחתם לי. בדות זה ישנם הרבה נתונים מעניינים, ואתם יכולים להיות גאים על ההתקדמות הטובה שלכם במשך השנים.

אשר למסקנה שלך במכתבך בעניין הבדלים באחוזי השומן, נראה, שהם ב-100% גורמי סביבה... (יש המשך).

רוברט פ. בום

נשיא

